

צ'וקים מדבש

רעיונות נפלאים, חידושים, חיצוקים, התעוררות, וסיפורים מדהימים

מתוכן הדברים הנאמרים בפני הברים מקשיבים, בש"עור בבית וזניץ
אשר הנני אלקים, זעירא זמן הבריא,
הלל באאמו"ר הרה"ג ר' משה גדליה ורטהיימר שליט"א

ויקרא - זכור - פורים תשפ"ד

להקדים קריאה של חיבה לכל ציווי ודיבור

על חטאתו אשר חטא הוא

שהאיר עיניהם של ישראל בתפילתו

שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו

נזכרים ונעשים בקריאת המגילה

אַל־תִּדְמֵי בְּנַפְשֶׁךָ לְהַמְלִיט מִצֶּרֶת הַיְהוּדִים

הבל הבלים הכל הבל, 'אין עוד מלבדו'

להשתתפות בהוצאות הרבות ולהקדשות והנצחות

ניתן להתקשר ל-050-4161580

להקדים קריאה של חיבה לכל אמירה, ציווי ודיבור

למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין, קל וחומר להדיוט הלומד מן ההדיוט, [דאם הלמד מפי גבורה, שהיה מלמדו בקלות, כמו שפירש רש"י "ויהי ככלותו לדבר אליו" שהתורה ניתנה למשה במתנה, ואפילו הכי היה צריך הפסק, כל שכן הלמד מן ההדיוט, שאינו מלמדו בקלות - גור אריה,]

ב חנוך לנער בדרך כזאת שגם כי יזקין לא יסור ממנה

ואפשר ענין הקדמת הקריאה של חיבה לכל אמירה ציווי ודיבור הוא ע"ד אשר שמעתי לפני רבות בשנים מאיש החינוך הרב יחיאל יעקובזון שליט"א אשר פעם עשו אנשי חינוך חקירה מעמיקה בניסיון להבין פשר דבר אשר רואים שתי תופעות הפוכות אצל אנשים מבוגרים, כי ישנם כאלו אשר כל מה שראו אצל הוריהם, הנהגות ישרות ומנהגים טובים, הם יעשו תמיד ההיפך, ונראה בעליל אשר יש להם מין ריאקציה מכל מה שראו ושמעו בבית הוריהם, ולעומתם ישנם אנשים המחבבים את כל אשר ראו ושמעו בבית הוריהם, והוא נר לרגלם תמיד,

[ובאמת יש מצב אשר בהתבגר האדם יותר או אז הוא כבר כן מבין את הטוב והאוויר בדרך זו ראתה עינו אצל הוריו, - ומבשרי אחזה זאת - וכמו דמתאמרא צחות על דרך האדם אשר שר בעיניו ותמיד הוא רואה את צידקת דרכו, שהוא מסכם את התייחסותו אל אביו בשנים מאוחרות יותר באומרו כן: הנה בהיותי בגיל ההתבגרות היה אבי כזה קשה הבנה, הוא לא הבין כלום בשום דבר ועניין, ואח"כ כאשר הייתי כבר בגיל מבוגר יותר זכורני שהוא התחיל להבין קצת, וככל שחלפו השנים הלכה הבנתו והתפתחה עד אשר היום אני לומד ומחכים ממנו, ולא ידע ולא יבין כי לא אצל אביו חלו תמורות ושינויים רק אצלו.

א ויקרא אל משה קריאה של חֶפְזָה

כתב רש"י בריש פרשתן (א א) לכל זכרות ולכל אמירות ולכל צוויים [היינו בכל מקום שכתוב וידבר, ויאמר או צו] קדמה קריאה, לשון חֶפְזָה, לשון שְׂמֵלְאֵי הַשֵּׁרֵת מִשְׁתַּמְּסִים זו, ... ויכול אף להפסקות היתה קריאה, - [הנה אין פירושו כפי שחשבתי בילדותי שההו"א היה כמו בהפסקות אשר בחיידר שיש צלצול לפני ההפסקה ועוד צלצול בגמר ההפסקה, כי למה יעלה כזאת על דעתנו כלל, אלא הפירוש 'להפסקות' הוא, שיכול אף לפרשיות אשר אינן פותחות ב'ויאמר' או 'וידבר' או 'צו' שאין בהם לא דבור ולא אמירה ולא צווי, יכול אף בהן היתה קריאה של חיבה 'משה משה', קודם שיתחיל בפרשה ההיא - מזרחי]. תלמוד לומר וידבר, לְדַבֵּר היתה קריאה, ולא להפסקות. [פירוש: במקום שכתוב שם דבור או אמירה או צווי, היתה קריאת 'משה משה' קודמת לדבור או לאמירה או לצווי, אבל להפסקות שאין כתוב בהן לא דבור ולא אמירה ולא צווי, לא קדמה בהן קריאת 'משה משה', כלומר לא היתה שם נבואה בפני עצמה, אלא בעודו תוך הנבואה הקודמת נאמרה לו גם הפרשה היא-מזרחי וכ"פ בגו"א]

ומה היו ההפסקות מִשְׁתַּמְּסוֹת, [פירוש: בשלמא אם היתה נבואה בפני עצמה, הוצרך להפסיק בה כדי להורות שהיא נבואה בפני עצמה, אלא אם לא היתה נבואה בפני עצמה, אלא שארית הנבואה הקודמת, לאיזה צורך היתה ההפסקה - מזרחי וגו"א], -ומדלא העלה על דעתו לומר שבאמת זה היה נבואה בפני עצמה אלא שלא קדמה לה קריאה של חיבה נראה שאין כלל צד לומר כדבר הזה, שלא יעלה על הדעת שיהיה אמירה ללא הקדמת קריאה של חיבה, ואשר ע"כ בהכרח לומר שהיה זה המשך לנבואה שקדמה לה קריאה של חיבה - ליתן ריווח

והנה ראה זה פלא. שלחלק מאותם יהודים עצמדו בנסיון במשק שנים ולא נכנצו לחילוף שבת, יצאו ילדים יראים ושוארי מצוות שהצמדו דור ישרים. ולחלקם יצאו ילדיהם לתרבות רעה, והדור השני כבר התבולל ונאבד מהיהדות. ושאלו אל כק את רבי משה פיינשטיין זצ"ל. מה פשר הדבר ????

וצנה: שניהם צמדו בנסיון הקשה! אולם ההבדל הגדול הוא שאלו שחזרו הבית ביום שישי עם חיוק אל פניהם והכריזו קבל עם וצולט ובפני בני הבית... בצהלה ושחה פלא אכפת להם המחיר והפיטורים. הציקר שיש להם את הזכייה הגדולה לצעות נחת רוח ליוצר בראשית. וכל הסעודות בשבת צשו מזה עסק, ודיברו מהלכות הגדולה למסור נפש אל רצון הבורא. הילדים ראו והפנימו מה זה לצמד אל עקרונות התורה והמצוות וכמה שזה עולה את כל החיים.

וכמו שמספר אל יהודי עסק את מכתבי הפיטורין מכל שבוע ומזה צעה הנוי סוכה בשמחו בהם שחה רבה, אצל אלו נצרה בתודעתם טעם מתוק למערכת המצוות וליבם נמשק אליה, וכמו שאמרו חז"ל כל מצוה שקיבלה בשמחה צדיין צושין אותה בשמחה.

אבל הסוכה השני, היצו ביום שישי לבית עם פנים נפולות, וכל השבת רק היו עצובים ודיברו מהדאסה ממקום העבודה ביום ראשון. ומה יהיה? ואיך יסתדרו עצמיהם? וכמה הם מסכנים...

וכמו שסיפר רבי יצקה גלינסקי זצ"ל, שהאמן רבי משה פיינשטיין זצ"ל, סיפר לו את הסיפור הבא: כאשר היצי לארצות הברית, והחל לכהן כראש

ואת חטאי אני זוכר היום, שבשנים קדמוניות כאשר נקלעתי לפרשת דרכים ולא ידעתי באיזה דרך עלי ללך, והייתי שואל בעצת אבי מורי מלפנו ומחכימו, לפעמים הוא היה שואל אותי בניחותא, למה לי לדעת מה דעתו, והרי בכל אופן איני מתכוין לעשות כעצתו, שהרי הוא רואה תמיד שלבסוף אני עושה להיפך ממה שהוא ענה לי ?

ואני שילדות הייתה בי -עד שנים מאוחרות מאוד יחסית- עניתי לו בבדיחותא דחוצפתא, שהרי גם בכדי לעשות את ההיפך ממה שהוא אומר עלי לשמוע ממנו מה היא דעתו, והי הטוב יכפר בעדנו]

ואחר חקירה ודרישה הם עלו על סיבת הדבר, שזה תלוי באופן והצורה שהילד חווה את ההנהגה של הוריו, שאם הוא חווה זאת בשעת מעשה בצורה חיובית ושמחה, זה ייכנס עמוק לנפשו וגם כי יזקין לא יסור ממנה, ואולם אם הוא חווה זאת בזמן אמת כחוויה שלילית, שלא היה לו נעים עם זה, אם מחמת הברשה או מחמת הלחץ זה הדחק וכל כיו"ב, אזי זה נצרר במוחו כחוויה שלילית, והוא יפתח ריאקציה חזקה לזה, וברגע שהוא ישתחרר מכבליו של בית אבא, הוא יברח כמטחוי קשת מהנהגה זו.

ג) מה קובע את גורל הדור הבא

ואפשר לקשר זאת לאימרתו הידועה של הגאון הגדול ר' משה פיינשטיין זצ"ל אשר הציג שהכיר משפחות רבות אשר אבי המשפחה מסר נפשו מנה אל שמירת שבת, בהיות אשר באותה תקופה כל מקום עבודה אשר לא התייצבו עם ביום השב"ק היה מסטר מיד את העובדים, ויהודים רבים לא צמדו בנסיון ונכנצו. אמנם יהודים רבים צמדו בסברה ובמסייין בנסיון קשה וכל שבוע פיטרו אותם מהעבודה, וביום ראשון היו צריכים לחפש מחדש עבודה אחרת.

למתמטיקה - בקיצור, כואב סרקו
 צוף לחלוטין.

כאב לי מאוד כאב לי קודם כל, כי
 כואב לי על כל יהודי ויהודי שצונק
 את הדרך, ויותר מכך, כאב לי על
 האב, שמסר נפשו על שמירת שבת,
 וילדיו צננו את הדרך, בצטו בכל. אל
 ייתכן הדבר? לא הבנת! אבא מוסר
 נפש, כפשוטו ממש, על המצוות -
 וילדיו נוטים אותן?

כצבור זמן מה הבנת! אבא מסר את
 הנפש והניח בכל יום שישי הביתה
 כשהוא שבור ורצוף, "את, השבת...
 אלמלא השבת, הייתי צוזה בדרך
 ונצפה לאחראי משמרת, והייתה לנו
 פרנסה..."

"שוב פוטרתי... אוי, מה יהיה עם
 שמירת השבת? כל כך קשה כאן
 לשמור שבת..."

מה שמצו הילדים? שבת היא קשה,
 שבלתי אפשרי לשמור אותה, שהמצוות
 הופכות את החיים לקשים. אמרו
 הילדים בליבם: אם כך, למה זה
 אנוכי? והסירו מצליהם כל צוף...

הרי לו האב היה מתבזה וצודק
 בצבודה קשה, וצומד ליד נהר ושוזה
 ממנו עצמים, מהבוקר ועד הצרב,
 ושם יורד, ושליט, והוא מתאמץ -
 אבל היה כורה להם - האם היה
 מתלונן? האם היה אומר כמה קשה
 לכתות את היהלומים, בכמה מאמץ
 צוזה לי הדבר...

ברור שלא! אם השבת הייתה בציניהם
 אוצר יקר, היו מנחילים זאת לבניהם!
 אבל אם השבת אינה אלא מצמסה,
 מטרד, ברור שהילדים יבקשו להיבטר
 ממנה כמה שיותר מהר...

ישיבה בישיבת "תפארת ירושלים",
 מצא שם יהודים קשישים, שסיפרו על
 הסבל הגדול שהיה מנת חלקם
 בבואם ל"אלף יום מדינת הנה",
 כנייה של ארצות הברית באותם הימים). באילו
 מאמצים צלתה להם שמירת שבת,
 כמה צמלו וכמה יצו כדי לשמרה.
 הצבודה הייתה קשה, והסכר מוצט,
 וקשה היה למצוא פרנסה לכל אדם,
 אבל עבור יהודי היה הדבר כמצט
 בלתי אפשרי. בכל יום שישי, כשחשו
 בזהירות למצביד שאין כוונתם לבוא
 מחר לצבודה - היו מפטרים על אתר,
 בלי שהיות. המצסיקים לא רצו
 להצסיק "הטלנים" "אוכלי לחם
 חנים". וסלקו היהודי מצבודתו.

וכך בכל שבוע ושבוע היה הניסיון
 המר חוזר על עצמו. צבודה קשה
 לאורק השבוע, וסיום במח נפש -
 המצביד פיטר אותם, והודיע להם
 שאם להם לבוא ביום ראשון, אם לא
 יבואו בשבת.

נדדו יהודים יקרים אלנו, וחיסלו
 צבודות מלדמנות בשכר לצוט.
 צבודות שהביאום לחיי דלות שבדלות.
 אחד הפק לשומר ליזה, שני למנקה
 בניינים, צבודות שאינן מכבדות את
 הצליהן ואינן מניחות לו לפרנס את
 משפחתו בכבוד.

ובכן, מספר רבי משה פינשטיין,
 התפעלתי לפסוע את היהודים הללו
 שמסרו נפשם על שמירת השבת ממש
 יהודים של מסירות נפש. שאלתיים:
 "נו? ואיה ילדיכם?" רציתי לראות
 אילו ילדים צמחו בעקבות מסירות
 נפש של הוריהם.

אחד סיפר שבנו רופא בבית החולים
 הלה, והשני צובד במסרד צורכי דין
 אחר. שילשי מכהן כיו"ר הקולטה

פסוק בריקוי ארומה, שהרי בזה זה מתיישב בדעתו ונצרב בתודעתו כדבר מתוק אשר ממילא יימשך אליה עוד ועוד.

ו ק"ו ב"ב של ק"ו, להקדים חֶפָה

ואפשר זה הלימוד בקריאה של חיבה שקדמה לכל אמירה ציווי ודיבור, וייתכן גם שזה היה המטרה של מה שאמרו בגמ' כי הא לרבה, מקמי דפתח להו לרצנן אמר מילתא לדליחותא, ודלחי רצנן, ומפרשי"י שנפתח לבס מחמת השמחה. שמטרתה לייצר תחושה של הנאה וחוויה חיובית ללימד התורה"ק.

ובפשטות מ"ש רש"י שק"ו להדיט הלומד מן ההדיט הכוונה היא לענין נתינת הריח להתבונן בין פרשה לפרשה שהדיט המלמד צריך ליתן לתלמיד ריווח להתבונן בין פרשה לפרשה, אולם נראה שכל שכן שלענין הקדמת הקריאה של חיבה לפני כל דיבור אמירה וציווי שזה ק"ו בן בנו של ק"ו להדיט הלומד מן ההדיט שיש להקדים הרבה יותר בקריאה של חיבה יתרה, כתנאי קודם ללימוד כדי שיוכל ללמוד ולהשכיל כדבעי, וכדי שייצרב היטב בתודעתו כדבר מתוק.

ואעפ"י שהדין מילתא אתיא בק"ו, מכל מקום טרח וכתב לה קרא בפירוש, באמרו בסיום פסוק זה תיבת 'לאמר' אשר מפרשי"י - בפ"י הראשון - לאמר - לא ולאמר להם דברי כבושים, נהיינו דברי פיוסים, שרק-] נשזילכס הוא נדבר עמי, [ו-ואמר כדברים הללו, שהם ממשיכין את לבם ומקרבו לאהבתו יתברך, שבכל פעם שהיה מדבר ה' עם משה היה מצוהו לפייס את לבן בדברי כיבושין, -מזרחי], ואף גם לפירוש השני שכתב רש"י דבר אחר לא ולאמר להם דברי והשיבני חס יקבלום, ראיתי שהראב"ד כותב שהוא גם בכדי להודיע בזה חיתתן למקום, ונראה דבזה שהשי"ת

שהרי כך נאמר "העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ, החיים והמוות נתתי.. הברכה והקללה, ובחרת בחיים. למען תחיה, אתה וזרעך..." אם תדע שהתורה והמצוות הן חיים וברכה, אזי מובטח לך שגם "אתה וזרעך" ילכו בדרך זו...

ד כל החיים מתוקים ונעימים

והוא ע"ד שכתב רבינו יונה נשער א משערי תשובה) בנחיצות עשות התשובה תיכף ומיד בסמוך לחטא רח"ל, כי עתה שז איש נלחם במריכות לב צנזזה ודלאגה ודלפה עינו מתוה, כי יפגשוהו ילכו שנית ויזמן החטא לידו יכבוש את ילכו ויזכור אשר עברה עליו כוס המריכות ולא יוסיף לשותו עוד, והיינו לפי שזה ייצר התְּנִיָּה בתודעתו שיקשר בין החטא לטעם המר, וכמו **מלאכי' דוב ארקוד אלא צלילי תמורת צ"י נעי' אתו אלו צלילי חלילי לחשות וכפות רלילי נכוות ככאב צלום ה"י ופלמן זה משמיצ'י באנניו צלילי תמורת וכך מרלילי' אתו פצמי' רבות, אד אשר נקשר מתודעתו קשר בין התמורת לכאב ברלילי, וכך לאחמ"כ כל אימת שהוא שומע את צלילי התמורת הוא מרלילי' כאב צלום ברלילי' ולכן מקפץ מרוב כאב.**

ה להחשיב ולשמח בעבודת השי"ת

ומידה טובה מרובה שעי' השמחה במצוה נצרב בתודעתו הטעם המתוק של המצוה וכך יימשך אליה עוד ועוד ביתר שאת, ולכן מיתאמרא בשם ר' אהרן קארלינער ז"ל ע שאמר למה האברכים כיום לא רואים הצלחה והתעלות בעבודתם, לפי שאינם מחשיבים ושומחים בכל משהו של עבודת ה', וסיפר **עכאבר הוא היה אפרק היה נהול בחבורתא קדימתא כאבר צברו כחלופה על ציר ונמרו על הצני"ט אזי מיד פואט לביהמ"ד**

בצל האכסניה הוסיף והסביר, כי באיל
שבע שנים נחטף האומלל מביתו, עם
קבוצת נצרים קנטוניסטים. נפלח
לסיביר, אדף בין איכרים בורים
וקשוחים עד ליל שמונה צערה. ולאחר
מכן שירת צערים וחמש שנים בצבא
ניקולאיי בצערת השנים ששה בין
הנצרים הפק לפרא. לא ראה פרצוף
יהודי. כבוד הרב, לזצרי, עם היום
אינו חפץ לראות. אל נא.

ארשת רחמים עצומה עלתה על פניו
של החפץ חיים למשמע קורות חייו
האומללים של הסווד.

הוא קם ממקומו, בירכו ב"שלוט
עליכם" לבני והוסיף את ידו הרכה
לשלוט, תוק שהתיישב לזידו.
"שמעתי", לחש החפץ חיים, "כי
בהיותך ילד בן שבע נחטפת. האמנם
כן הדבר? הוללת לסיביר הרחוקה,
אדלת בין האויים ולא זכית ללמוד
תורה?! מה אדללה זכותך. למרות
הצרות, הרדיפות והקשיים, נותרת
יהודי! אשרי! מאושר הייתי לו היו לי
זכויות כשלך!"

החפץ חיים הוסיף לתאר בכנות את
הקשיים שחלפו על הילד האומלל,
ועם כל משפט שיצא מפיו הקדוש
הופסרה שבה נוספת במעטה השריון
שהעטה על עצמו הילד שהפק לחייו
רוסי מלושט. דמעות נקשרו בצניו.
לכרונות בית אבא ואמא הזיכרון
באחת. המילים שיצאו מלח חט וטהור
ליטבו את נפשו המיועצת ומילאהו
בכיסופין שהיו חבויים בקרבו זה
עצרות שנים, תחת חומות של
קשיחות.

בטרם סיימ את דבריו, אמר לו החפץ
חיים: "אדם שכמותך, אשר לכה
למסור נפש ולקדש שם שמים, לו היית
מקבל על עצמך לחיות מכאן ואילך

מראה שהוא מתעניין לדעת אם עם
ישראל מקבלין דבריו זה גופא הוא גילוי
חיבה הגדול ביותר.

זו המילים שיצאו מלב חם וטהור
ליטפו את נפשו המיועצת

וזהו ההקדמה הרצויה לפני שבאים ללמד
אנוש בינה. וללמדנו ארחות חיים שלפני
כל אמירה לחניך או דיבור או לפני
שמצווים להם לעשות דבר מה יש להקדים
קודם כל קריאה של חיבה יתרה, ובוזה
מצאנו עוד טעם חביב למנהגן של ישראל
להתחיל לימוד התורה הק' עם תשב"ר
בחומש ויקרא כדי להתחיל דבר ראשון עם
הקריאה של חיבה, כדי לחבבה בעיניהם
ושיתחברו ויאהבו את לימוד התורה"ק.

וכזה ראיתי היום מהגיליון 'מאורות הדף
היומלי שתקופה מסוימת בימי חייו,
היה החפץ חיים זצ"ל נודד בין צרים,
כפרים וציירות, כדי למכור את
הספרים שחיבר. ביום מן הימים נקלע
הסבא קדישא לאכסניה בוויילנא ונוכח
ביהודי אדף אדף שנתנס אל המקום.
הלה התיישב באחת על כסא, במשפט
קצר הורה להניח לפניו את מנתו
ותיכף ומיד נעס בה בתאוותנות, תוק
כדי לציאות האננות המשקה חריף.

כמעט צמד החפץ חיים למשת אל
היהודי ולדבר צמו רכות, כי ראוי לו
לשפר את התנהגותו, אך בצל
האכסניה הקדימו וסיבר את אצניו כי
כל מילים שבצופם לא תועלנה לו
ליהודי זה. כבוד הרב יבין, הלה שירת
בצבא ניקולאיי, מלכו רותח וידו
הכבדה - קלה. בפיו צררת צרורות של
קלילות, ולצניות דצתי אין ראוי
שכבוד הרב יתבנה בציות עם
הברנה.

ויען לו אביו לאמר, הן לפני כמה שנים הרי כבר אמרתי לך זאת אשר אני אוהב אותך, ובכן כל עוד איני אומר לך שנשתנה הדבר, תדע לך שהאמירה הקדומה הזאת עודנה בתוקף.

נואם כי אין כאן המקום להאריך בנחיצות הדבר באמת, מכל מקום לגודל העניין אמינא כמה מילי כחשיבות והצורך שבדבר, קודם כל בשביל בריאות הנפש של הילד וע"י שהמליצו צדיקים במאמר אב"י מסכת יומא (דף עח ע"ב), אמרה לי אס: רביתיה דינוקא - מיא חמימי, שהתינוק מתגדל על ידי החמימות אשר מעניקים לו, וגם אי' שזה מעורר את אהבת השי"ת אלינו, וע"י שמליצו בפסוק בפרשת עקב - **כִּי בְּאֶשֶׁר יִסַּר אִישׁ אֶת-בְּנוֹ ה' יִלְהַבֵּן מִיִּסְרָו, שֶׁנִּרְמַז בזה שִׁכְפֵי אֲשֶׁר מִתְנַהֵג הָאָדָם עִם בְּנוֹ כִּךְ נוֹהֵג עִימוּ הַשִּׁי"ת,**

ומסופר על אדמו"ר בעל אמרי חיים זי"ע שהרבנית הצי"ע"ה היה מסורת מבית אבותיה בידה, שלא לומר לילדים איך קאָפּ דיר לִיבֵי (אני אוהבת אותך), כנראה בכדי שלא להשביע את ההנאה בזה העולם), והיה הרבי נוהג לשלוח את הנכדים הקטנים לשאול את הסבתא אם היא אוהבת אותם, והיא הייתה עונה להם זאלסט מיר זיין גישנקט קינד זיס, (אלקים יתקן בני יקירי), והיה נראה בעליל שזו הייתה מטרתו לעורר ולבטא את האהבה רבה לילדים.

וכלפי מי שירצה לאמץ קפידא זו, יאָמַר את אשר שמעתי מהרב יחיאל יעקובזון שליט"א, לגבי מה שמקובל על מרנא החפץ חיים זי"ע שנהג שלא לנשק את ילדיו, שטרם יאמץ הורה מנהג זה לעצמו, יעשה בדיקה טובה האם גם בדברים אחרים אשר לא היה עושה החפץ חיים לילדים הוא נוהג כמוהו, כמו שלא לפלוט דיבורים קשים כדורבנות מתוך התפרצויות זעם בלתי נשלטות, שלא לדבר עם יותר מזה - כשפרץ הזעם עובר לשלב של המחשה מעשית בידיים, וכמו"כ מה אתה יודע איזה הארת פנים וגילווי חיבה אחרים נהג החפץ חיים בילדיו אשר עם זאת באמת כבר לא היה חסר כלום לילדיו מהחום והאהבה

כִּיהוּדֵי כְּסֵר, לֹא הִיָּה מְאוֹסֵר מִמֶּנּוּ כִּכֵּל הָאֶרֶץ."

אִמְרוּ, כִּי אֹתוֹ אֲדַם לֹא עָנִה אֶת הַחֹפֶץ חַיִּים, דִּבְקָן מִן וְהִיָּה לְפִצֵּל תְּשֻׁלֶּה מְאוֹר!

ח) אהבת עולם אהבתך

והנה העולה מדברי רש"י אלו הוא כי אמנם כל ציווי ואמירה ודיבור קדם לה קריאה של חיבה, אבל לא לכל הפסקה היה קריאה חדשה, שכן זה היה הכל המשך אחד לקריאה אשר קדמה לדיבור או האמירה והציווי שלפניה,

ואכן מצאנו בפרשתן הפסקות הרבה שלא היה קריאה חדשה לאחריהם קודם אמירת פרשת עולת הצאן והעוף, מנחות, ושלמים, מאחר והקריאה של חיבה שבריש הפרשה נמשך לכל הפרשיות כאמור, וראה זה פלא שהפעם הראשונה שמצאנו דיבור חדש אשר כאמור זה כולל גם קריאה של חיבה חדשה הוא בקריאה של חמישי, העוסקת בתורת הקרבנות של **הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תִּחַטָּא בְּשִׁגְגָה מִכֹּל מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְעָשָׂה מֵאֲחַת מֵהֵנָּה,** הנה כי כן בבואו לדבר מהנפש החוטאת לא הסתפק במה שגילה חיבתו בראשית דבריו, מאחר ומדובר בנפש אומללה אשר נכשלה בחטא והיצר מנסה לייאשו שמאס ה' בך, ולכן כדי להוציא מליבו שישתכח הדבר ולא יאָמַר כדבר הזה, וכמו שכותב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תשובה- **וְאֵל יִדְמָה אִדָּם זַעַל תִּשְׁוֶה סְהוֹל מְרוּחַק מִמַּעַלְת הַלְדִיקִים מִפְּנֵי הַעֲוֹנוֹת וְהַחֲטָאוֹת שְׁעָשָׂה, אִין הַדְּבַר כֵּן אֵלֶּל אֶהוּב וְנַחֲמֵד הוּא לְפָנֵי הַבּוֹרֵא כְּאִילוֹ לֹא חֲטָא מַעֲוֹלָם.**

והוא ע"ד ששמעתי שהיה מעשה בילד אחד אשר שאל את אביו למה הוא לא אומר לו באופן תדיר כסדר שהוא אוהב,

י' המחזה המתוק צף ועלה נבד עיני כל הלילה

ומורי הרה"צ רצמ"ז שליט"א כותב שאיתא דשמחת התורה משפיע השפעה עצומה על הצאצאים, וזאת נכלל בדברי דוד המלך 'נחלתי עדותיך לעולם כי ששון לבי המה' שהאופן שבו זוכים שיהיה 'נחלתי עדותיך לעולם' לדורות עולם הוא על ידי ש'ששון לבי המה, [כדאיתא מהמהר"ץ דושינסקי והבריסקער רב ועוד צדיקים זי"ע].

וע"ז הוא מביא סיפור חזק - **אכרא רבה מאד שגכה להצמיד אלפי תלמידים סיכר כעט האופן עצל ידו זכה להניצץ מנסיון קשה שהיה לו בצעירותו וצל ידו זכה להגיע לכל מדרגותיו בתורה וצבירה ובהרבה תורה וצבירה, שכשהיה בחור צעיר מאד ולא רחוק מאד מביטו באחד מהישיבות המפורסמות [לפני יותר ממאה שנים] הבחינו כמה אכצפארניץ חכמה (-ספרו רח"ל מן הדרך) שיש להבחור הנה אצולאדיע אלאו"יש קאפ (-כשרונות גאוניים) ומחילא התחילו לעדלו לצנוג את הישיבה וללכת ללמוד חכמות חיצוניות רח"ל כדי שיצדוף להיות דוקטור גדול וכדומה רח"ל.**

ובתחילה לא אבה לשמוע אליהם, אמנם ויהי כדברם אליו יום יום באופנים חזקים על פיתוי, שוכל להישאר עם כל התורה והאידישקייט (-והיהדות) יחד עם זה שיהיה דוקטור ושהצניות אצלו אכשיו הוא נורא ואיום וצל ידו זכה שיהיה דוקטור יהיה לו כנסה טובה וכדומה פיתויים על שקר רח"ל, נכנע אליהם, ואמר להם שפוקרו על יום מסויים יכולים הם להגיע עם סוס וצאלה לקחתו מהישיבה ויסע עםם לאחד מהצרכים הגדולים שהיה עם יונצברסט'י -

הנצרכים לגידולם וריבויים, כי אי אפשר לאמץ ולקחת לעצמו רק הנהגה זו שלא לנשק הילדים בלי שאר הנהגותיו עם הילדים)

טו במקום שמעלי תשובה עומדים, גילה חיבה מיוחדת ותורה מכרזת לפניו ואמרת: 'היום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד'

ועד"ז נאמר לענייננו, שאם באמירת שאר פרשיות של העולה מנחה ושלמים, די להסתפק בקריאה של חיבה הראשונה אשר קדמה לכל האמירות כי היא עולה על כולנה, כי לא נפסקה חיבה זו מעולם והיא נמשכת והולכת על כל הפרשיות שנאמרו על אף ההפסקות אשר ניתנו ביניהם, אבל כאשר מגיעה התורה"ק לפרשת הנפש אשר תחטא, אזי אין הקב"ה מסתפק בקריאה ראשונה זו, על אף אשר מצידו ית' זה באמת עדיין נמשך, כי יש מקום לחשוש שמא נפש אומללה זו, לא תשכיל להבין זאת,

ולכן הוצרכה התורה להקדים במפורש קריאה של חיבה חדשה לנפש אשר חטאה ובאה לשוב בתשובה ולתקן את אשר עוותה, בכדי להפיס את דעתו שיהיה בטוח בזה שאהבת עולם אהבנו.

ואפשר עוד לומר שבאמת בחטוא האדם רח"ל יש בחינה כמ"ש הרמב"ם שם ש'אמט היה זה שנאוי לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה', וזה מרומז בבחינה שנפסק בביכול אותה קריאה של החיבה שבתחילת הפרשה אשר היא נמשכה לאורך כל הפרשות, אבל בבוא החוטא לשוב בתשובה ולכפר על חטאתו הנה 'תשובה מקרבת את הרחוקים... והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד', ולכן קדמה לזה קריאה חדשה של חיבה להודיע ולהודיע שבמקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני א-ל חי.

ה, ומסיים הרה"צ עלה-אף שכולנו מתחננים שלא יהיה ניסיונות מכל מקום יש מזה מוסר השכל וחזיון עזום בהרבה הרבה אופנים כמה כל משהו ומשהו של שמחת התורה משפיע על הצאצאים.

ומענין לענין באותו ענין ממש יש להביא מעשה חזק שמביא בספר הנפלא ברכי נפשי - הגאון ר' ניסן גולדברג סיפר על מקרה שהיה בתקופתו של הגאון רבי יחיאל מיכל גורדון זצ"ל, ראש ישיבת לומז'ה, והתגלה בדרשתו של אחד מבחירי תלמידיו, בן תורה מופלג וירא שמים, שבמסיבת ארוסיו נשא דרשה נרגשת ביותר, שגרמה לפרצי בכי בקרב המשתתפים.

הבחור פתח ואמר, כיוון שמקובל בדרשות אלו להודות לכל מי שסייע באידולו של החתן לתורה וליראת שמים, הרי שהוא תולה את הזכות הציקרית לכך במאמץ של כיתה ב' ב'חידוד' שבו התחנן.

וסיפר שכאשר היה ילד קטן, והוא בן 7 שנים באחד הימים הביא אחד הילדים לכיתה עצון ויקרתי שקיבל במתנה מסבתו ליום הולדתו. בצאתו להפסקה רץ לשחק עם חבריו ושכח את העצון של הולדתו.

עם שובט של הילדים מההפסקה, נשמעה מכיון של הילד לצקת שוד ושבר. העצון נעלם ואיננו. ברור היה שאחד הילדים חמד את העצון ונאב.

עכשיו הציג תורו של המאמץ להיכנס לתמונה. המאמץ דרש שהילד שלקח את העצון, יקום ויודה. הוא חזר על בקשתו הצמיח ופועל. אף אחד לא עשה זאת.

אוניברסיטה) גדול כפי המאמץ ש חכמות חיצוניות רח"ל, אמנם במקום כל הליכה לא היה יכול להירדם מרוב מלחמות נפי היריב שבקרב, עד שמחלה אחד עלה לנאד צניו אשר זאת נתן לו כח ההחלטה ליסאר בשיטה אף את יהיה נדרש הימנו בחינה של מסיכות נפש עם על כק.

ומה היה המחלה אשר עלה לנאד צניו, היה זאת צוקדא שהיה כמה שנים לפני כן, שפעם אחת בשנות ילדותו הצעירות התעורר משינתו בבוקרו של יום, והנה רואה הוא את אמו עם בדי שבת, ובראותו כזאת שאף את אמו וכי אינה יום טוב היום, ואמו השיבתו, מיון טייערע איציקל - איציקל יקירי, הן היום מסיים אתה פרק אלו מצואות ונה שמחה עצומה מאד מאד בשבילי ונה ממש יום גדול מאד אצלי.

והי כאשר חזר מהחידוד אחר הצהריים מצא סעודת יום טוב שלימה צרכה, ובשאלו שוב את אמו וכי אינה יום טוב היום שמנה לפני הרוסה על הולדתו עם סעודת יום טוב שלימה צרכה צניו, השיבתו אמו, מיון טייערע איציקל, הן היום מסיים פרק אלו מצואות והשמחה עצומה ונשאה מאד מאד ולכך הכנתי סעודת יום טוב שלימה לכבודו של יום.

וסיים הגברא רבה זי"ע לומר מחזה זה הוא שעלה לנגד עיני בעת הנסיון העצום שהיה לי לעזוב הישיבה ללכת לחצוב בורות נשברים של לימוד חכמות חיצוניות רח"ל, ושמחת התורה העצומה הזו של אמי הוא שנתן לי הכוחות לעמוד איתן להישאר בחצרות ה', ולמעשה מזה השמחה של אידישע מאמע (אם בישראל) זכו אלפי תלמידיו להתעלות בתורה ועבודה ויצא מזה דורי דורות של תלמידי חכמים ועובדי

הוא צעה זאת בזריזות בלתי רגילה, ובכך הסיח את דעתם של הילדים מלימודי השעון. המלמד המשיך לעבור בין הילדים ולחטט בכיסיהם, וכספייט את מלאכתו הודיע לכולם שאכן מצא את השעון. 'אבל אני רוצה שתדעו שאף אחד מהילדים לא לנה את השעון... היה פה יצר הרע שנכנס לביתה, והוא לנה שביצע את הנגיפה... הילד שביסו מצאתי את השעון, נחש אצלי כילד טוב, חרוץ וירא שמיט, ומן הסתם גבר עליו יצרו לרע'.

אני, כמובן נשמתי לרוחה. הרגשתי היתה שניצלתי מליניצי' כיתתי', ובזכות מידותיו הנעלות והנהגתו החכמה של המלמד יכולתי להמשיך ולתפקד, וטע - להתחרט באמת על המעשה שצטיי.

עכשיו תארו לכם, אמר החתן בדמעות, מה היה קורה אילו היה המלמד נוהג בפזיזות, וטע מליניצי של השעון בכיסו היה מודיע בקול רעש גדול לכל חברי הכיתה ש'הנה מצאתי את הנגיף'. בטוחני שבמצב כזה הייתי נאלץ לעצוב את ה'חיוודר' מרוב בושה, ולהתעלצל למוסדות אחרים, וטע היה יוצא לשמחה באנני כל, עד שהייתי עלול להתדרדר למארי ולעצוב את עולמ התורה.

ולכן, במסיבה זו אני חייב למקד את עיקר תודתי לאותו מלמד, ולהודיע קבל עם ועדה שרק בזכותו נשמרתי בתוק עולמ התורה.

והמלמד ציוה על כל הילדים לקום ממקומותיהם ולהרים את ידיהם, והחל לעבור ליד כל תלמיד ולמשע בכיסיו ובתיקיו, כדי לאתר את הנגיפה.

אני, סיפר במסיבת ארוסיו, רצדתי מרוב פחד, ואתם מן הסתם מבינים טע למה... אני הייתי הנגיב... למראה השעון היפהפה לא צמדתי בפיתוי, וכשהתבוננתי מסביבי וראיתי שאף אחד אינו נמצא בביתה, לקחתי את השעון והנחתי בכיסו!

והנה עכשיו המלמד עובר בין כל התלמידים וממשע בכיסיהם, ואו-טו-טו הוא מביע אליי, ומצא את השעון מונח בכיסו!!! באותו רעע חלפו באוחי כל הדמיונות השחורים והרעים שאפשר להעלות על הדעת, ומחשבותיי עסקו אך ורק בשאלה מה יקרה כאשר המלמד יתפוס אותי בקלקלתי, ויפרסם את חרפתי לעיני כל הכיתה.

ו'הרעע השחור' הנה מביע, והנה כבר המלמד נמצא לידו, מכניס את ידו אל כיסו... מוצא את השעון.

ומה קורה עכשיו? באופן טבעי צריק היה המלמד להכריז בקול תרועה על לכידתו של הנגיב. אבל המלמד שלי לא צעה כך.

מטייה את השעון בכיסו, נקט בטקטיקה מחוכמת עד מאד. הוא אחז את השעון היקר בידיו, חפנו והסתירו באצבעותיו, והוציאו בחשאי מתוק הכיס שלי, מבלי שאף אחד ירע, והניחו בכיסו.

יא) ראה זה לעומת זה

הנה החתן הזה מסיים את סיפורו עם השאלה מה היה קורה אילו היה המלמד נוהג בפזיזות, ועם גילוי של השעון בכיסי היה מודיע בקול רעש גדול לכל חברי הכיתה שהנה מצאתי את הגנב? ובכן הסכת ושמע לסיפור נורא עם חתן אשר לא שפר עליו מזלו לזכות למלמד בר דעת כמוך, אשר שמעתיה מהרה"צ רצמ"ד שליט"א והוא בבחינת זה לעומת זה להיות אשר מדובר במקרה דומה אלא שכאן המלמד לא נהג כלל באחריות -

חתן בא ביום חופתו אל האאון רבי יצק קמניצקי, בפניות נראות ולא שבור לרסיסים להתודות על חטא נורא שלא נתן לו מנוחת הנפש, וכי הוא מרביש שאינו מסוגל ללכת לחופה בשום אופן עם חטא נורא כזה הרובץ על כתיביו שכן הוא פסע לאחורונה בחור אשר למד צמח בילדותו בחי"ד והלדעץ לראות את מצבו שהוא סר למחרי מדרך התורה"ק והוא הידרדר מאד מחנה נפשית, והוא טען שהוא אשט בכך שחברו יצא לתרבות רעה! כעת אינו מסוגל ללכת לחופה עם מטען כבד שכלה שרובץ על כתיביו!

אלו רבי יצק: "מדוע אתה אשט שחברך יצא לתרבות רעה?"

סיכר החור: "כאשר הייתי ילד נטלתי פעם את סעונו של המלמד שלא מדעתו, לקחתיו הביתה ושיחקתי בו. אבי שראה אותי משחק בסעון שאינו שלי, ציווה עלי להשיבו לבעליו. לאחרת כאשר הצעתי לתלמוד תורה כבר ידעה כל הכיתה על השנייה. המלמד שניכר עליו היטב שמחתו בערה בו עד להשחית הודיע שהוא צומד לצרוק חיפוש אחרי הסעון בכלי

התלמידים. מרוב פחד מפני חמת צמחו של המלמד הלכתי למצויים התלויים על הקיר, והכנסתי את הסעון לתוך כיס אחד המצויים.

"המלמד 'הנמרץ' מצא את הסעון, והכריז על הצל המצוי כשנה. הילד ניסה להכחיש, אך טענותיו לא נשמעו, המלמד צדיין לא נרעש... ותלה על זה הילד שלט 'אני אנה', כר אותו מכיתה לכיתה והצילו... הילד נשבר, חקריו התרחקו ממנו, והוא הפסיק להציע לתלמוד תורה, עד שפסוץ פרק צול תורה ומצוות."

סיים החתן: "וכף זה באשתי, כיצד יוכל אני ללכת לפנות את ביתי, כאשר חטא זה רובץ על מצפוני, ואני יודע שהרסתי את חייו של חברי" תוק כדי יללות המשפרות טופו של אדם.

השיבו רבי יצק קמניצקי: "אל דאעה, אתה היית ילד כאשר ארע המעשה וצדיין לא היית בר צונשים. ומה אם שאתה אינך אשט כי היית שפחית אנוס נוכח האימה היתירה שהטיל המלמד, אלף המלמד הוא שאשט על שהטיל את חיתתו על הילדים ולא נתן מצור לצמחו, וכף כיצד אפשר להצניש בלי צדיק? בנוסץ לך, אם אשט היו לו שני צדיק, מאימתי דינו של אנה הוא מיתה? והרי רבינו יונה כותב כי "צער ההלבנה מר ממות!" המלמד הרע את הילד במיתה כפולה, בהלבנת פניו ובאיבוד צולמו הרחוני, ואין לו כפרה לצולמס!!!"

ומן העניין להביא בבאן מעשה המלמדנו על בוחה של הימין המקרבת את התלמידים כפי שכתוב בגיליון הר ההר תמוז תשנ"ה בחור צעיר הציג ללאון רבי חיים צונר לרודנינסקי, ל"ל על

מנאויו בליטא, ראש הקהילה היה אדם רחוק מאד מיהדות ואצ"ל כן התקרבה אל ר' אליהו ואף תלמידיו הישיבה וצנזר להט ולישיבה בכלל, בעצם אחת שאף אותו ר' אליהו מה לאדם שרחוק מיהדות, שצנזר כל כך הרבה לו ולישיבה, סיפר לו ראש הקהילה שבימי חברותו רצה להתקבל לישיבת חל בנתיבות החפץ חיים ראדוין ובא להבחן בישיבה, לאחר הבחינה התברר כי הוא לוקה בכפירה ודעות מזיקות לרביע וכמוכן סברו לקבלו. עקב השעה המאוחרת לא הייתה לו אפשרות לחזור ברכבת לביתו באותו יום וביקש ללון בישיבה, אולם החפץ חיים סרב לאפשר לו ללון בישיבה אפילו לילה אחד לפיכך הלמין אותו ללון בביתו בצליית הטע אשר מצד חדרו.

היות והיה זה לילה קר במיוחד התקשה הבחור להירדם, והנה אחר חצות נפתחה הדלת ונכנס החפץ חיים, ששם שהוא ישן, הוריד את מציל הפרווה שלו וכסה בה את הבחור. סייט ראש הקהל כי הפרווה היא מחממת אותו צד היום הזה, ואמר לר' אליהו לופיאן היות והייתם קרובים לחפץ חיים לפיכך אני חש מחויבות לצנזר לכת

ועוד מובא שם בשם הגה"צ ר' ח. משה שניידר ששמע מפוניבז' רב זצ"ל שסיפר כי נפגש באמריקה בפרופסור גדול שהיה רחוק מאד מיהדות וסיפר לרב כי הרבה פעמים חשב להמיר את דתו כי היו לו ניסיונות קשים לכך, ואולם בכל פעם שהדבר עלה בדעתו נזכר במעיל של החפץ חיים ונמנע מלהמיר דתו, וכך היה המעשה,

מנת לקבל ממנו ברכה שלא יצטרך ללכת לצבא הרוסי. האפשרות שלא להתגייס היתה כמעט בלתי אפשרית וממיוחד כשהמאוס היונו יהודי. מההלך השיחה עם הצעיר שאלו רבי חיים צנזר האם אתה לובש ציצית ומניח כל יום תפילין? הבחור התבייש ליהדות אבל הוא הרגיש שאינו יכול לסקר בפני הרב ממנו הוא רוצה לקבל ברכה לכן השיב בקול נמוך איני מתעטף בציצית ומתעטף בתפילין. ומה בענין השבת? שאלו רבי חיים צנזר, האם אתה שומר שבת? שם לא יכל הבחור להביט בפני הרב ואמר: רבי, אינני שומר שבת.

סקט שרר בחדר והצעיר חיכה למצא פיו של רבי חיים צנזר. הוא היה בטוח שהרב ינלוץ בו בחומרה, אך במקום זה, רבי חיים צנזר אמר לו: "אני נותן לך ברכה שהשלטונות הרוסיים יהיו מאוכלימי ממך, בדיוק כמוני". [כדבר הזה היה גם אצל הסב"ק בעל אהבת ישראל שבידך את הבחור שימצא חן בעיני הצבא כפי שהוא מוצא חן בעיניו] הבחור הניצ ראשו לאות תודה וצנזר את הבית בלילות.

שבועיים לאחר מכן חזר הצעיר לרבי חיים צנזר ואמר: "רבי, רציתי לספר לך שהכרעה צנזר, ושוחרתי מהצבא". לאחר מכן הוא הראה לרבי חיים צנזר את הציצית שלו שלובש כעת. האיש הצעיר לבש ציצית הניח תפילין ושומר שבת למען כל חייו.

"לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת בכך זה קירבו רבי חיים עוזר ליהדות".

ובספר מאיר עיני ישראל מביא מה שסיפר הג"ר אליהו לופיאן זצ"ל שבמקום

יכול להיות הנכות של ההורים שזכו לכאלו ילדים טובים? החלטתי שכשאפגוש את אחד מהורי הילדים אשאף אותה לפשר הדבר. פליאתי התצמצמה שבצטיימ, כשפליתי כי אם המשפחה זיורת, וכמה שקשה ומורכב תמיד להורים בצנייני חינוך, על אחת כמה וכמה קשה כשמדובר בחרים."

"וכך עברה לה שנה וצוד שנה צוד ילד מהמשפחה נכנס ללמוד אצלנו וצוד ילד, ופליאתי רק הולכת ולוברת ולוברת. עד שביום אחד, הציצה האמא בצמצמה ללמוד תורה לצורך כלשהו."

"נישתי אליה", מספר המלמד, "ואמרת לה שיש לי שאף שכבר מנקרת בראשי לה כמה שנים, ואני חייב לשאוף אותה לפשר הדבר, הצליתי בסניה את הצנייני, וילדים כאלה מתוקים ומחונכים ובלהירות וצדינות השחלת, וצוד הרי אתם חרים... היא צמדה מולי נדהמת ומרוממת."

לאחר כמה רצעים פתחה האמא וספרה את סיפור חויה, "התאיירתי לפני כמה שנים, הילד הגדול שלי היה בן 3 והקטן היה בן חצי שנה, כיצדו בהלכה, אי אפשר לאייר ילד. אמנת הם מחונכים אבל יהודים הם לא, אמרה האמא ופרצה בבכי."

"בצוד כמה שנים יציג היום, יום שישי השחור' כמו שאני נוהגת לקרוא לו, היום לפני בר המצווה של בני בכורי, אנתנו הולכים להכניס אותו לחדר סטור ולספר לו

הילדותו ברוסיה הוא היה יתום וצני אבל בצל כשרון גדול, בהיותו נצר נסע לישיבת ראדין וניסה להתקבל לישיבה, בהציעו לביתו של רבינו היה לחץ גדול של בחורים שניסו להתקבל לישיבה והוא צמד בצד מחכה לתורו ויהי כי ארכו השעות נשכה בצד ליד המזוודה שלו ונרדט. פליטה התצורר והנה איש אוחז בו, הנצר שם צמחו כישן, האיש נשא אותו השכיבו על הספה, חלץ את מנצלי, הוריד מצמחו את המצויף וכיסה בו את הנצר, וחזר ללמוד ליד נר. תמונה זו עלתה לפניו בכל פעם שרצה להמיר דתו, והיה אומר בליבו שאינו יכול להיפרד מן האומה שהצמיחה אנשים כאלו.

יב) להחדיר בכל הכוח את מתיקות היהדות לילדים

עוד ראיתי סיפור חזק שיש בזה מוסר השכל חזק המעוררנו לנחיצות הטמעת מתיקות עבודת השי"ת בצאצאינו, ניגש אלי אברך ומספר לי סיפור נורא' פתח המשפיע הרב יואל ראטה, ראש ישיבת תפארת התורה ברסלב בשכונת ויליאמסבורג בברוקלין, בסיפור מטלטל שהכה גלים בארה"ב החרדית, רבי יואלי סיפר לתלמידיו את אשר סיפר לו בעל המעשה: אני מלמד בתלמוד תורה מסוים, ויש משפחה שפנתה את ילדיה אל התלמוד תורה שלנו, כבר לימדתי כמה וכמה מילדיה והמשפחה הזאת - פלא צבט - הילדים הם מחונכים ביותר, בקיצור ילדים טובים."

המלמד המשיך וסיפר: "מדובר בילדים שכיף ונכות בשבילי להיות המלמד שלהם. חשבתי שוב ושוב מה

את הכוף בשביל שהיהדות אצלנו
במשפחה תהיה משהו מדהים
ומתוק, דבר שאותו הם יאצולט לא
יכזו ולא יוכלו יאצולט, כל שבת
אנחנו יושבים ושמים הכוף
שהיהדות תהא הדבר המתוק ביותר
עבורם, וכמוכן אנתנו מוסיפים
תפילות רותחות על הצניין מצומק
הלב" סיפרה האמא.

הרב ראטה סיים את הסיפור המטלטל, ואמר
כי יש כאן מסר נוקב אמנם, לא כל הילדים
הם גרים, אבל בדורנו כל הורה צריך לדעת
שהילד או הילדה שלו גדלים, עוד מעט יחגגו
להם בר מצווה, והם יצאו לרחובות ואין לאף
אחד אחריות שאולי אמנם זה לא יהא
רשמי בחדר בדירה סגורה אבל זה יכול
להיות גם חבר שיגיע אל הילד וישאל אותו
אתה בטוח שאתה רוצה להיות יהודי או
שחס וחלילה... לכן עלינו ההורים יש אחריות
עצומה על נפשם של הילדים להכניס בהם
מתיקות וכיף, אם זה בתורה תפילה או כל
דבר אחר בעבודת ה' אפילו שהם לא נולדו
להורים גרים.

על חטאתו אשר חטא הוא

לדבר ישועה ורחמים, עפ"י דברי הגמ'
במכות יא ע"א כי הא דהוא גברא לאכליה
אריא כרחוק תלתא פרסי מיניה ר' יהושע
זן לוי, ולא אישחעי אלוהיה כהדיה תלתא
יומי. סהיה לו לזקק רחמים על דורו ולא
ציקש. כי בין החסידים הרבי יש כעין הסכם
לא כתוב, שהחסידים ידאגו לפרנסתו
וצרכיו של הרבי בכדי שהוא יהיה פנוי
לעסוק כל היום תורה ותפילה ולבקש
רחמים עליהם שיינצלו מכל צרה וצוקה.

ובהתרחש ח"ו דבר קשה על החסיד
בהתרגש עליו איזה צרה רח"ל הנה הוא
בא בטענה אל הרבי על אשר לא מילא
חלקו בהסכם, ואולם בכדי שלא לפגוע

שהוא ככלל לא נקרא יהודי ולתת
לו את ההחלטה, האם הוא רוצה
להיות יהודי, או חס וחלילה
להמשיך להיות און, מהיום הנה אני
לחוצה כל חיי אני לא רק לחוצה
אני רוצת" אמרה האמא כשהיא
נשקת מבכי ודמעות.

"את כל חיי צנתי, את המשפחה,
את החברות, את הצבדה, את
הציר, את הכוף צנתי בשביל
היהדות, ואני יודעת שני הולך
לשבת עם לבחור בין טוב לרע,
להיות יהודי, או חס וחלילה
להישאר און" אמרה האמא ללמד
שנתי: צנתי עם מולד מצומר
כולי, אצתי און? ואצתי לה
אבל צוד לא הצנתי איך כל זה
קשור לזכות הצומה שציתת
לכאלו ילדים מיוחדים? האם
מחתה את דמעותיה והסבירה
"בדיוק ככלל אותו יום ישיע שחור'
עסיצתי לך עליו, החלטה שצעה

יג) כהן המשיח יחסא לאשמת
העם

כתיב בפרשתן אם הלחן המשיח יחטא
לאשמת העם והקריב על חטאתו אשר
חטא פר בן בקר תמים והנה לכאורה
צריך להבין לשם מה נצרך לכתוב התיבות
'על חטאתו אשר חטא' וכי מה היה חסר
אילו היה כתוב והקריב פר בן בקר
נוכששאלתי זאת לידייני הרה"ג ר' יעקב
יחזקיה האגר שליט"א, הוא ענה לי
בפשטות בדרך צחות שאז היה הסייית פסול

והנראה עפ"י מה ששמעתי שפעם הסביר
אדמו"ר בעל אמרי חיים זי"ע תחת אחד
השיחים לבחורים, מה הענין שנהגו
חסידים לתת קויטל לרבי בעת הצטרכם

וטוען שלא כדברי זה ולא כדברי אלו אלא אך ורק בשלי הסער הזה, שכן לעיל מינה שם בפרשת שמיני (פרק ט כג) מביא רש"י כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל, היה מלטער ואמר יודע אני שכעס הקדוש צרוך הוא עלי ובצבילי לא ירדה שכינה לישראל. אמר לו למשה משה אחי כך עשית לי, שנכנסתי ונתביישתי. הרי שאצל אהרן היה פשוט שבשלו הסער הזה.

טו) בזכות שתלה בנפשו

וכך כתוב בספה"ק שפתי צדיק בפרשה שעברה - פרשת פקודי לפרש כפל הלשון בפסוק וַתִּקַּל כְּלֵב־בְּנֵי מִשְׁכַּן אֶהְיֶה מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת־מֹשֶׁה בְּן עֶשְׂרֹן - י"ל שכוונת כפל העשי קאי על שבירת הלצ שהי להמתנדבים שהיו מייחלים שתשרה שכינה וידעו שנתקבל תשובתם, ועל ידי שעבר עת מהגמר המשכן בימי תנוכה עד ניסן נמס לבס מאוד, וכל אחד תלה בחסרונו מפני שיש לו חלק ועדיין לא תיקן הפגם, וזאת הי' גמר ההתקרבות שזכו להשראת השכינה, כדמצינו בגמ' תענית (כד.) רב נחמן גזר תענית ולא אחא מיטרא, אמר שקלוה לנחמן וזרקו מגודא לארעא, חלץ דעתו ואתא מיטרא, מפני שתלה בנפשו, אף שכל המדינה היו נרכיבים הגשם, כן י"ל מאמר חז"ל ראשך עליך ככרמל הרשים שצכס חביבים כאליהו זהר הכרמל, מי לנו כאליהו ז"ל, רק הרשים שצכס דייקא, שתולה שהוא הרש שצכל כלל ישראל והוא המכריע לכף חוב, על ידי מרידת לבו זוכה לניצוץ מאליהו ז"ל שרגיל על לשונו בתנא דבי אליהו הריני כפרת ישראל:

כבבודו אינו אומר לו הדבר במפורש אלא רושם לו צרתו על הקויטל בכדי שיבין את אשר לפניו.

ואולם סיים האמרי חיים דבריו ואמר לבחורים שזה מה שהרבי צריך לחשוב, אבל אם החסיד יחשוב כן הנה לשווא היה הקויטל כי בוודאי לא יפעל אז כלום. כי על כל אחד לדעת כי אך בשלי הסער הזה.

יד) אין הדבר תלוי אלא בי

ובזה אפשר להסביר הפסוק בפרשתן אחר שאמר הכתוב כי אם הכהן המשיח יחטא אזי בוודאי סיבת הדבר הוא בגלל 'אשמת העם' וכמ"ש רש"י כשכהן גדול חוטא, אשמת העם הוא זה, שהן תלוין בו לכפר עליהם ולהתפלל צעדם, ונעשה מקולקל. הנה אומר הכתוב שזה מה שהעם צריך לידע ולחשוב, אבל הכהן המשיח עצמו בבואו להקריב הקרבן הנה הוא צריך לדעת שזהו 'על חטאתו אשר חטא' שהוא עצמו הוא האשם ולא אף אחד אחר.

וכמו שמצאנו ברש"י בפר' שמיני לפי שכל שצעת ימי המלואים, שהעמידו משה למשכן ושמש צו ופרקו צכל יום, לא שרתה צו שכינה, והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה משה רבינו, כל הטורח שטרחנו, שתשרה שכינה בינינו ונדע שנתכפר לנו עון העגל. -הנה כלל ישראל חשבו והבינו שהם האשמים בדבר, לכך אמר להם זה הדבר אשר אוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' אהרן אחי כלאי ותשוב ממני שעי' קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה צכס ותדעו שהמקום צחר צו. הנה אצל משה רבינו פשוט שרק בגללו לא ירדה השכינה לשכון בתוך בני ישראל,

והנה בעוד ניטש ויכוח זה בין משה לישראל בשל מי הסער הזה, בא השלישי

וכמו הסיפור שהיה עם הסקולנצ'ר רבי זי"צ כאר בא הפעם הראשונה לציון הרשבי"י במירון, והמקום היה שומט וסקט, ולא היה שם אדם מלבד הצדיק ר' שמואל שפירא זי"צ שהתבודד שם לבדו במצרה, והוא היה באמצע מצרתו ביצר וצחק עליו 'מנוול ארויס' 'מנוול ארויס' להיות וחשב שאין שם איש, ובדיוק אז נכנס הסקולנצ'ר רבי, והוא חשב שצ'ליו צועקים וירט את רצ'ליו וינס ויצא החוצה, וככל שניסו להרעיוצו ולהסביר לו שלא אליו נתכוונו לא הוציף, שכן אמר שמאחר ומשמיט נסתבה שבדיוק הוא ישמע זאת בבואו אל ר' שמעון, בוודאי סימנא מילתא היא שר' שמעון דוחהו מלפניו ואינו רוצה שייכנס אליו, ומיד תלה האשט בו מה הסיבה שכ"כ אינו רצוי, וחזר לאכסנייתו לכהן ימיט, וצסק בתשובה ורק לאחמ"כ עלה שוב.

טז) אשרי הדור שאלו הם נשיאיו

בזה פירשתי בס"ד מה שנתקשו המפרשים בדברי רש"י אשר נשיא יחטא - לשון אשרי, אשרי הדור שהנשיא שלו נתון לבז להביא כפרה על שגגתו, קל וחומר שמתחרט על זדונותיו, ונתקשו המפרשים בזה למה שיבח בזה את אנשי הדור ולא את הנשיא עצמו, ועפ"י הנ"ל יובן שפיר, שזה ההסתכלות על הצד החיובי שבדבר הוא חובת הדור שהם צריכים לראות מעלת הנשיא ולשמוח ולומר אשרי הדור שזה נשיאו, אבל הנשיא עצמו הוא צריך להתמרמר ולהתבייש בחטאו ולתקן דרכיו.

וראיתי בגליון דעהו שיחת קדשו של הגה"צ ר' מאטיל זילבר שליט"א מסטוצ'ין שמספר שם את אשר שמע מב"ק אדמו"ר מאמשינאו זי"ע: שכאר הציץ הרה"ק ר' דוד'ל מלצלוב זי"צ אל הרבי ר' אלימלך בפעם הראשונה, ברצותו לזכות להימנות בין תלמידיו. שאף אותו הרבי ר' אלימלך מיד כשהציץ לפניו: 'ווצר איז דער ארצסטער איז אין לצלוב?' (מי הוא היהודי הכרוצ ביותר בלצלוב?), נקט הרה"ק מלצלוב פשוט על איזה פוסע ישראל את מתושבי העיר, שמע הרר"א את תשובתו, ומיד דחה אותו מלפניו, ולא נתן לו רשות להימנות על בני החכריא. אבל הרה"ק מלצלוב נשאר ביילי'צנסק' והסתובב שם אחוץ בשרעפים בינו לבין צמח למסק כמה ימיט, עד שאחר כמה ימיט בא לפני הרבי ר' אלימלך ואמר לו: 'איך ווייס שוין! איך ווייס שוין! דאס בין איך...!' (אני כבר יודעו זה אני...!).

[ומסיים שם הגה"צ שליט"א שבפשטות הבין מיד רבי דוד'ל כי הרבי רבי אלימלך רוצה שייאמר על עצמו שהוא הגרוע ביותר, אלא שהרגיש בנפשו כי עדיין אין הוא אווז במדרגה זו, ולא ניסה לכזב ברבו. עד שעברו כמה ימים אשר בהם עבד על זה הענין בתוקף, ואז אמר את הדברים הנ"ל. כי אכן זה היה 'תנאי קודם למעשה' בבדי להיכנס אל ה'חדר' של הרבי רבי אלימלך, להרגיש על עצמו שהוא השפל ביותר [מכל].

ומסוחר על חסיד אחד אשר נתעורר ליבו למאוד פשמעו את רבו ה'צמח צדיק' זי"צ באמירת הסליחות בצרה ר"ה וכאר אמר הרבי את הקטע 'אט הצוו פני מלכט בצלות פניט ומצח' נפלטה לצקה מצרונו 'מען מיינט מ'ר' (מתכוונים אלי).

יז) כל הנבעים אדם רואה חוץ
מנבעי עצמו

ראובן, אופה במקצועו, קונה צרות
שנים אצל בצל רפת כפרי קילוארט
חמאה מידי סבוצ לאחרונה שם לב
שהחמאה שוקלת פחות מקילו,
וכנסע הצירה לקח את החמאה
שקל אותה, ואכן התברר שהיא
שוקלת 800 גרם, הוא חזר לכפר,
וצעק על החלבן על כך שהוא צוסק,
ואותו החלבן הציע לו להזמין לדין
תורה בפואט לדין, סיפר האופה
לדיינים על התלפיות, והדיין שאף
את החלבן לפשר המצה, וזה משיב
שהוא שוקל קילו נגד קילו (במאזניים
של פעם) לעאלת הדיינים מה אתה מניח
בצד השני של המאנז'ים? השיב: את
החטם במקל קילוארט שאני קונה
אצל התובע... ופני האופה חפו.

והימים האלו הם אנו מצויים להרבות
בשמחה, הריני מוצא לנכון להביא בזאת
שוב את המצה בפני זוט מבורים
אשר הבצל שם לב שבתקופה
האחרונה יש ירידה משמעותית
בשמיצה של נוות ביתו שתחי' והדבר
הפריע לו ממש ביום יום שכן עוד הוא
מדבר אליה והיא טרט תשמע בקולו,
הוא שאלף שאלות והיא כאילם לא
יפתח פיו, הוא בא בטרוניא על כל
מיני דברים, והיא שלא כהרעלה
במשק השנים בולמת פיה בשעת
מריבה עד כדי טנה כבר מוצי' אותו
השתיקה הרואמת שלה, כי הוא
מרגיש שהוא מאבד צנין בחיים מרוב
היבושת שהשתלט על ביתם לאחרונה.

ויהי כי פנה אליה בבקשה כי תסור
אל רופא אנז'ים להיבדק, הוא נתקף
בסירוב מוחלט מצידה, כשטענתה
בפיה 'איני יודעת מה אתה ש, שכן
אני שומעת מצוין'

והוא פסלו כשאת לא שומעת, הרי
את לא שומעת שאת לא שומעת,
ובכן מותר לך להאמין לי שאני הרי
באמת כן שומע, ואני שם לב כמה
שאת לא שומעת.

ואולם כמציה פנים הראשונות
לברכה כק מציה גם כיום הנה,
שהיא צקשנית כמו... ואינה מוכנה
להצלות על מוחה מחשבה והרהור
ספק כלל שמה היא טועה ויש צדק
בדבריי...

בצר לו הוא פנה אל ידיהם ודיבר
על ליבת שיואילו הטובט לדבר עם
אימט ולנסות לשכנעה ללכת לצעות
בדיקת שמיצה, אולי יש תקוה שאת
לא למצנו תעש אל לפחות למצן
ידיה האהובים תצתר ותעש,

אולם מהר מאד נכנעה גם תקוה זו,
באמרה 'איני יודעת מה אתם רוצים
ממני' אין שום שיוני אצלי בצנין
השמיצה במשק כל 68 שנות חיי עלי
אדמות, וכמאז שנות נצורי כן
תתחדש כנשר נצורי ואני שומעת היטב
היטב.

ויהי בראותו שאין עם מי לדבר, תרתי
משמע, והיות והתפנה לו צכשיו שעות
רבות מסדר יומו, שכן כל השעות
הרבות שהיה רגיל להקדיש לליבון
נושאים מנושאים שונים מכל הצולט
עם נוות ביתו בלהט היכוחים הבולתי
נאמרים, התפנו כמצע לאמרי, באופן
שנשאר לו כיום הרבה שעות פנויות
ההן הוא יכל לחשוב מחשבות רבות
ולטכס עצות עם נפשו כדת מה
לצעות במלכה אשתי אשר לא באה
אל הרופא כדבר המלך...

עלה בדעתו יום אחד רציון שכמה
(שזה) פשוט ככה (זה) חכם, שאת היא
לא מוכנה ללכת להיבדק אצל

ועם חיוק של שמחת מנצחים אשר רק
 מי שטעם טעמה יכול להבין זאת,
 כאשר הדבר היחיד המצוי על שמחתו
 היא הצירוף של תחושת הכעס
 והתיסכול על ש'זכה' לזכה 'כנדוד'
 עקשנית אשר אינה מצלה על דעתה
 אף פעם את האפשרות לחשוב אולי
 היא טועה ואולי יש צדק בטענות הצד
 השני, ועם טענה זו הוא נישע עד
 אליה מש ואומר בקול גדול והפעם
 ישירות אל תוך אוזנה

שלום, מה נשמע ???

כאשר על דף שבתותיו כבר צומדים
 מוכנים ומלומנים דברים כדורבנות
 להוכיחה על עקשנותה וסירובה
 הנצחי לחשוב אולי היא טועה,

ואולם עכשיו סוף כל סוף היא כבר
 שומעת לכן היא כבר גם משיבת על
 ראשון ראשון ועל אחרון אחרון:

שלום, ולאשר שאלת התשובה היא
 'ברוך ה' מצויין כה יוסיף השי"ת
 להטיב צימנו כהנה וכהנה....'

אלא שדבר אחד אני תמהה ואבקש
 להבין... למה עלי להשיב שלום
 פעמים תשובה זו, וכי למה אינך
 מסתפק בפעם אחת....

רופאה בקליניקה שלה, אין שום
 בעיה, שכן בדיקה ראשונית תמיד
 אפשר להציע להבד ביתי, ובכן וישכם
 ממחרת כשכולו קודח החשבתו ברציון
 החכם ששה, ויעדני ללכת להתפלל
 כותיקים עם הנץ החמה, ויהי מיד
 אחר התפילה הוא יבוא ברנה אל
 ביתו להצמיד את הרבנית בכור מבחן
 השמיעה, עם מכשירים פשוטים תוצרת
 בית.

והבדיקה החלה תיכף ומיד עם עברו
 את מפתן דלת הבית, באמרו יפה
 'שלום, מה נשמע ??'....

.....

eeee

אין קול ואין צוניה,

אפשר לשע את הקט בידיים.

הוא ציין לצמח סייפוק את ההצלחה
 שלו כבר בשלה הראשון של המבחן,

ומיד הוא עובר לשלה השני כשהוא
 קורא בקול גדול מש....

שלום, מה נשמע ???

ואולם גם כאן היא נכשלה במבחן
 שזה אומר הצלחה שלו במבחן....

מתוקים מדבש

רעיונות נפלאים, חידושים, חידושים, התעוררות, וסיפורים מדהימים

מתוך הדברים הנשמעים השבוע בקו 'מתוקים מדבש'

- (א) על ידי העסק בפרשת הקרבנות השי"ת חפץ וחושק בנו.
- (ב) ביאור דברי רש"י יכול אף להפסקות קדמה קריאה, והמשך דבריו למה היו ההפסקות משמשות.
- (ג) קל וחומר בן בנו של קל וחומר להדיוט הלומד מן ההדיוט שיש להקדים לו קריאה של חיבה ואהבה.
- (ד) במקום שבעלי תשובה עומדים הקב"ה קורא קריאה מיוחדת של חיבה.
- (ה) זה כלל גדול שגם מי שנמצא בשפל המצב יכול להגיע למעלה למעלה.
- (ו) על כל אחד להסתכל רק על הדברים אשר עליו לתקנם ולא על חסרונות הזולת.
- (ז) הלימוד ממעשה המגילה הוא כי יש לנו אלקים קרובים אלינו ומאיר את עינינו בכל קראנו אליו.
- (ח) כמה ובאיזה אופן עלינו להקיש על שערי רחמים יש לנו ללמוד ממעשה נורא שקרה לפני תשע שנים.

טעמו וראו כי מתוק הוא

0733.645.225